

Липишиц Л.В.

СОЦИОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ КОММУНИКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
БУДУЩИХ СУДОВОДИТЕЛЕЙ

В статті розглядається важливість соціокультурного аспекту комунікативної компетенції майбутніх судоводителів міжнародних рейсів для розуміння іноземної та рідної культур. Безліч кросс-культурних труднощів та деякі можливі шляхи їх подолання розглядаються у статті. Автор підкреслює те, що студенти не зможуть хорошо використовувати англійський мову в разі якщо вони не усвідомляють існування культурних бар'єрів в кросс-культурній комунікації. Проаналізовано роль викладача в поліпшенні знань студентів для подолання культурних перешкод. У статті розглядається важливість поліпшення міжкультурної комунікації для майбутніх судоводителів.

Ключові слова: соціокультурний аспект, майбутні судоводителі, кросс-культурні труднощі та відмінності, міжкультурна комунікація, роль викладачів, поліпшувати, сучасний навчальний посібник.

Ліпишиць Л.В.

СОЦІОКУЛЬТУРНИЙ АСПЕКТ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ
МАЙБУТНІХ СУДНОВОДІВ

У статті розглядається важливість соціокультурного аспекту комунікативної компетенції майбутніх судоводителів міжнародних рейсів для розуміння іноземної та рідної культур. Безліч кросс-культурних труднощів та деякі можливі шляхи їх подолання розглядаються у статті. Автор підкреслює те, що студенти не зможуть використовувати англійську мову у випадку, якщо вони не усвідомляють, що існують культурні бар'єри у кросс-культурній комунікації. Стаття містить погляди кількох науковців щодо розвитку мотивації студентів при вивченні мови, як носія культури певного народу. Проаналізовано роль викладача у поліпшенні знань студентів для подолання культурних перешкод. У статті розглядається важливість підвищення міжкультурної комунікації для майбутніх судоводителів. Особлива увага приділяється основним методологічним принципам навчального посібника для формування комунікативної компетенції, включаючи соціокультурний аспект. У статті зазначається, що навчальний посібник повинен бути зорієнтованим на реальні потреби студентів при вивченні мови. Сучасні цікаві тексти з інформативним забарвленням, різноманітні комунікативні вправи, на думку автора, зможуть підвищити рівень мотивації студентів до вивчення англійської мови і, разом з тим, до розвитку комунікативних навичок. У статті наголошено що, для судоводителів знання та розуміння є основними факторами у роботі з представниками різних країн на борту судна.

Ключові слова: соціокультурний аспект, майбутні судоводителі, кросс-культурні труднощі та відмінності, міжкультурна комунікація, роль викладачів, поліпшувати, сучасний навчальний посібник.

Рецензент: Слюсаренко Н.В.

УДК 378.663.013.43

Мельничук Т.Ф.*

СУТНІСТЬ КУЛЬТУРНО-ПРОСВІТНИЦЬКОЇ РОБОТИ
У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ПРИРОДНИЧОГО СПРЯМУВАННЯ

У статті розкрито етимологію поняття «культурно-просвітницька робота». Ураховуючи специфіку культурно-просвітницької роботи, виділено її особливості (здійснюється у вільний від навчання час; передбачає свободу вибору вихованця; направлена на підвищення загальнокультурного рівня вихованця, розширення його ерудиції; охоплює усі

* © Мельничук Т.Ф.*

напрямки виховання; характеризується багатоманітністю форм і методів; передбачає взаємодію, партнерство різних суб'єктів). На основі основних напрямків виховання особистості (моральне, розумове, естетичне, громадянсько-патріотичне, фізичне, екологічне, економічне) обґрунтовано зміст культурно-просвітницької роботи зі студентською молоддю.

Ключові слова: культура, просвітництво, культурно-просвітницька робота, зміст культурно-просвітницької роботи, напрямки виховання.

В умовах розбудови громадянського суспільства в Україні, подолання пережитків тоталітарного минулого все більшої ваги набувають питання підготовки фахівців з урахуванням конкретних реалій політичного, економічного, екологічного контексту. З огляду на це діяльність ВНЗ природничого спрямування має передбачати не тільки передачу студентам професійних знань, умінь і навичок, а й формування у них соціально-затребуваних якостей, гуманістичного світогляду, моральності, екологічної, правової, економічної, політичної культури. Цьому покликана сприяти культурно-просвітницька робота, що здійснюється у більшості вищих навчальних закладів, проте має стихійний, безсистемний, спорадичний характер. Особливе значення така робота набуває в університетах, де готують фахівців професій системи «людина-природа», що охоплює взаємодію людини з живими організмами та навколишнім середовищем. Вплив, який здійснює людина на природу, називають антропогенним; часто він має згубний характер, що пов'язано насамперед із низьким рівнем культури фахівця загалом та екологічної зокрема.

Розглядаючи проблему культурно-просвітницької роботи в історичній ретроспективі, відзначимо, що особливо розвиненою, ефективною і масштабною така робота була в радянський час, що зумовлювалося необхідністю тогочасного суспільства в ідейній підготовці майбутніх будівничих комуністичного ладу. Для такої роботи у педагогічних, медичних, технічних, сільськогосподарських університетах та інститутах створювались факультети громадських професій, які поряд зі здійсненням культурно-просвітницької роботи готували добре вишколених її організаторів.

Сьогодні окремим аспектам культурно-просвітницької роботи присвячені праці багатьох вітчизняних дослідників, зокрема Н. Захарової, А. Скрипнік, Н. Солонської (культурно-просвітницька діяльність бібліотек), Л. Лучко (культурно-просвітницька робота музеїв у сфері естетичного виховання), М. Лазарович (культурно-просвітницька діяльність українських січових стрільців), Я. Фоцан (культурно-просвітницька діяльність Г. Кониського), А. Рацілевич (культурно-просвітницький рух на Волині 1917 р.), Т. Ліхачова (культурно-просвітницька робота серед біженців-поляків з Царства Польського в роки Першої світової війни), О. Зубко (культурно-просвітницька діяльність викладацького складу УВП ім. М. Драгоманова 1923-1933 рр.), О. Дулгерова (культурно-просвітницька робота сільськогосподарської кооперації у сфері тваринництва та рільництва в період НЕПу), Л. Лаврик-Слісенко (культурно-просвітницька діяльність кооперативного руху в розвитку аграрної освіти України (20-30 рр. ХХ ст.).

Мета статті полягає в дослідженні етимології поняття «культурно-просвітницька робота», розкритті особливостей та обґрунтуванні змісту культурно-просвітницької роботи зі студентською молоддю.

Під культурно-просвітницькою роботою часто розуміють систему заходів, що сприяють вихованню фахівців, зростанню їх культурного рівня, розвитку творчих здібностей. У радянські часи вважалось, що культурно-просвітницьку роботу здійснюють не освітні установи, а клубні заклади, бібліотеки, парки культури і відпочинку, друковані органи, телебачення і радіо, творчі союзи, музеї, театри, різні товариства і громадські об'єднання. Але ми розглядаємо культурно-просвітницьку

роботу як складову педагогічної діяльності в цілому, що здійснюється на науково обґрунтованій основі та передбачає розвиток загальної культури особистості.

Поняття культурно-просвітницька робота складається із двох слів – *культура* і *просвіта*. Так, в Українському педагогічному словнику під культурою (від лат. *kultura* – «обробіток, виховання, освіта, розвиток») розуміють сукупність практичних, матеріальних і духовних надбань суспільства, які відображають історично досягнутий ним рівень розвитку і втілюються в результатах продуктивної діяльності. Під «культурою» розуміють також рівень освіченості, вихованості та оволодіння певною галуззю знань [1, с. 182]. Етимологічно (від лат. *etimos* – «істина» і *logos* – «вчення») поняття «культура» означала обробіток ґрунту. Вперше це слово вжив римський державний і політичний діяч, великий латифундист Марк Порцій Каттон. Він написав трактат під назвою «*De agri kultura*», в якому описано технологію найбільш раціонального ведення господарства (обробітку ґрунту) в умовах рабовласницького Риму [2, с. 199-203].

Окремі дослідники стверджують, що слово *культ* у перекладі з санскриту означає «пошанування», формант *-ур-* у перекладі з кельтського означає «світло» [3, с. 10]

Поняття «культура» в широкому розумінні визначив італійський філософ Джамбаттіста Віко (1668-1744), який у праці «Засади нової науки про загальну природу націй» зазначав, що культура – це те, що створене людиною, на відміну від того, що твориться природою [4, с. 439] Отже, культуру будемо розуміти як продукти творчості людини, що охоплюють широкий спектр її самореалізації від матеріального виробництва до величних виявів людської креативності, виражених у шедеврах мистецтва. Особистість передусім удосконалюють зразки високого мистецтва – як літературні твори, так і живопис, архітектурні пам'ятки – все те, автором чого є людина. У культурі виражається духовне життя людської спільноти.

Під словом *просвіта* (походить від *світ, світло*) розуміють те, що протистоїть тьмі, необізнаності, невігластву, передбачає розповсюдження культури і знань, поширення інформації та відомостей про надбання людської цивілізації, наукові, культурні, технічні досягнення, етичні відносини тощо. Просвітницька робота завжди має соціально спрямований характер і відповідає історико-культурному, соціально-економічному, духовному рівню розвитку суспільства. Таким чином, просвіта – це висвітлення і поширення найрізноманітніших надбань людства.

Отже, культурно-просвітницька робота передбачає так звану «культурну трансмісію» – передачу досвіду, знань, інших надбань народу і людської цивілізації різними суб'єктами виховання, що охоплює процес інтеграції людини в культурний простір спільноти (інкультурація). Оскільки ми розглядаємо культурно-просвітницьку роботу як основу підготовки фахівців у ВНЗ природничого спрямування, то розуміємо її також як сукупність спрямованих педагогічних впливів на свідомість і поведінку вихованців шляхом їх включення у різні види соціально корисної діяльності, що реалізуються у вільний від навчання час. Культурно-просвітницька робота передбачає прийняття людиною культурно-ціннісних і соціально-схвалюваних норм поведінки, що сприяють усебічному розвитку її особистості, покращують процес соціальної адаптації, зумовлюють соціально відповідальну позицію. Таким чином, специфіка культурно-просвітницької роботи полягає в отриманні інформації про культуру (знання, досвід, відомості про продукти культурної діяльності людини).

На основі вищезазначеного можна виділити особливості культурно-просвітницької роботи, а саме: вона здійснюється у вільний від навчання час; передбачає свободу вибору вихованця (різноманітні, залежно від нахилів і обдарувань, інтересів і спрямованості людини, зміст і форми); направлена на підвищення загальнокультурного рівня вихованця, розширення його ерудиції; охоплює всі напрямки виховання; характеризується багатоманітністю форм і методів; передбачає

взаємодію, партнерство різних суб'єктів (педагогічних, соціальних, медичних, правоохоронних, адміністративних, працівників, працівників закладів культури, представників ЗМІ, державних, політичних діячів, функціонерів громадського руху тощо).

Культурно-просвітницька робота охоплює всі напрямки виховання, які і становлять її зміст, а саме: розумове, моральне, естетичне, екологічне, громадянсько-патріотичне, господарсько-економічне, правове, політичне, фізичне та ін.

Під розумовим напрямком культурно-просвітницької роботи ми розумітимемо цілеспрямовану діяльність її суб'єктів, направлену на розвиток розумових здібностей і мислення студентів, формування у них високої культури інтелектуальної праці, збагачення внутрішнього світу, знань про людину, природу, культуру і людське суспільство. Розумовий напрямок культурно-просвітницької роботи передбачає засвоєння студентами основ наук, насамперед поглиблення професійних знань, розвиток умінь і навичок дослідницько-пошукової діяльності та на цій основі – формування поглядів, переконань, наукового світогляду. Як зазначає академік М. Фіцула, «Освічена людина повинна володіти основами наук, техніки, мистецтва і культури. Ці знання мають бути систематизовані, постійно поповнюватись» [5, с. 242].

Моральний напрямок культурно-просвітницької роботи спрямований на утвердження природної схильності людини до добра та формування готовності студента діяти відповідно до вимог і норм моралі, розвиток навичок і звичок поведінки, що узгоджується з прийнятими і схвалюваними у суспільстві стандартами. Тобто у процесі реалізації морального напрямку культурно-просвітницької роботи у студента має сформуватись відповідна моральна спрямованість його особистості, визначитись стійка позиція, вироблена у координатах протиставлення категорій зла і добра на користь останнього, що виявляється в моральній поведінці студента за різних умов і обставин навіть тоді, коли це становить загрозу його життю і здоров'ю. У руслі такого змісту важливе значення відводиться абсолютним, загальнолюдським цінностям.

Студенту необхідно засвоїти засадничі принципи, непорушні, незмінні норми співжиття універсального характеру. Оскільки мораль є предметом етики і вчить людину жити за гуманістичним принципом, то в основі виділеного вище напрямку культурно-просвітницької роботи має лежати популяризація жертвних зразків міжособистісних взаємин, альтруїзм і людинолюбство. У педагогічній науці деякі дослідники [6, с. 239] стверджують, що оскільки Україна та її моральна культура формувалась у системі координат християнської традиції, то в окремих випадках індивідуальної роботи з визначеним контингентом можуть культивуватися християнське вчення і практика як найбільш адекватні ментальності й архетипу народу інструменти морального і духовного вдосконалення людини. Погодимось з цими твердженнями тією мірою, якщо культурно-просвітницька робота стосується визначених цільових аудиторій і забезпечується з дотриманням принципів свободи совісті, толерантного ставлення до інших релігій і вірувань.

Естетичний напрямок культурно-просвітницької роботи зосереджує зусилля різних її суб'єктів на формуванні естетичної та художньої культури майбутніх фахівців. У процесі культурно-просвітницької діяльності студентам передають досвід людства, що корениться у його творіннях в усій системі художніх цінностей цивілізації, а також у відносинах людини і природи. Естетичний напрямок культурно-просвітницької роботи концентрує зусилля різних суб'єктів виховання на формуванні естетичної культури особистості, що є матеріалізацією здібностей людини з освоєння і перетворення природи і суспільного життя за законами краси. У молоді формуються також естетичні смаки, вміння і навички творення красивого. Цей контекст передбачає також залучення молоді до етичних відносин, що характеризуються естетизмом, формуванням естетичних почуттів, смаків, ідеалів і відповідної поведінки.

В естетичному напрямку культурно-просвітницької роботи важливе значення мають відігравати живопис, художня література, музика, театр, кінематограф, зодчество і скульптура, героїчні і відважні вчинки славних історичних діячів минулого і сучасності. Усі ці надбання можуть використовуватись як засоби художнього виховання особистості, що передбачає цілеспрямований вплив мистецтва на особистість студентів, формування у них художніх почуттів і смаків, прихильності до шедеврів культури, вмінь їх розуміти і здатності творити в мистецтві чи художній самодіяльності.

Екологічний напрямок культурно-просвітницької роботи в підготовці фахівців закладами природничого і аграрного спрямування має надважливе значення особливо в умовах загострення проблем навколишнього середовища у глобальних масштабах, що суттєво позначається на усіх сферах людського життя. Так, хижацьке ставлення до землі призвело до забруднення і вивітрювання ґрунтів, ненормованого використання добрив, пестицидів і гербіцидів, до отруєння родючого шару землі, підґрунтових вод. Зростаюче техногенне навантаження на природу спричинило виникнення озонових дір, глобального потепління. Широке застосування генетично модифікованих організмів поставило під загрозу збереження природної автентичності живих організмів. Порушуються головні принципи вчення про ноосферу В. Вернадського, в контексті якого людина розглядається як органічна частина природи, яка мусить пізнати закони її розвитку та знайти оптимальний спосіб взаємодії з довкіллям. Природні ресурси не можуть експлуатуватися до всезростаючих споживацьких потреб людства. З огляду на це екологічний напрямок культурно-просвітницької роботи має стати основою підготовки майбутніх фахівців природоохоронної та агропромислової галузі. Екологічний напрямок культурно-просвітницької роботи полягає у формуванні екологічної культури студентів, яка включає їх емоційно-ціннісне ставлення до природи, екологічні знання, вміння і навички екологічно безпечної поведінки, зокрема спрямованої на відновлення балансу екосистеми.

Громадянсько-патріотичний напрямок культурно-просвітницької роботи передбачає розвиток громадянської самосвідомості особистості, прихильності до національних інтересів, шанобливого ставлення до української мови, культури, звичаїв, духовних надбань народу. Цей напрямок культурно-просвітницької роботи має зосереджувати зусилля різних суб'єктів на формуванні у вихованців історичної пам'яті, патріотичних почуттів, усвідомленої любові до України, прищепленні почуття відповідальності та обов'язку за долю Батьківщини. У рамках цього напрямку культурно-просвітницької роботи забезпечується орієнтація молоді на загальнолюдські і національні цінності (патріотизм, національна гідність, історична пам'ять, повага до героїв, толерантність, мова, традиції, звичаї тощо).

Громадянсько-патріотичний напрямок культурно-просвітницької роботи в умовах глобалізації та світової інтеграції повинен категорично виключити ксенофобію, шовінізм і расову ненависть. Як зазначає О. Вишневський, «природний демократизм українців сприятливо впливає на вирішення міжетнічних стосунків в Україні. Українці – нація, пройнята християнським духом терпимості, прощення і ми розуміємо народи, котрі хочуть зберегти свою віру, своє місце в історії. Справжньому патріотові при високому почутті власної гідності чужа дріб'язкова чванливість, почуття зверхності над іншими народами. Саме на таких засадах здійснюється національно-патріотичне виховання... представників усіх народностей в Україні» [6, с. 282].

Господарсько-економічний напрямок культурно-просвітницької роботи зосереджує педагогічні зусилля на формуванні господарності та економічної культури особистості. В їх основі лежить здатність людини уміло, впорядковано вести чи керувати господарськими справами при оптимальному використанні фізичних можливостей, матеріальних, технічних ресурсів, що передбачає відповідний рівень економічної свідомості, знання особливостей розвитку ринкової економіки, підвищення

ефективності агропромислового виробництва, вдосконалення його структури, системи управління. При цьому вихованець повинен оволодіти відповідним рівнем господарсько-практичного мислення, що передбачає оперування реальними матеріальними об'єктами та спрямовується на фізичну зміну дійсності. Про зрослий рівень господарності й економічної культури може свідчити сформованість у вихованця такої якості, як підприємливість, що означає практичну кмітливість у процесі знаходження і реалізації оптимального варіанту використання матеріальних, енергетичних, фінансових, трудових ресурсів, з урахуванням кон'юнктури ринку і здатності прогнозувати його динаміку.

Правовий напрямок культурно-просвітницької роботи зі студентами концентрується на формуванні у вихованців правової свідомості, навичок і звичок поведінки, що відповідають юридично санкціонованим у спільноті нормам. Молодь повинна знати, розуміти та користуватися своїми правами і неухильно виконувати обов'язки, поважати закон і правила людського співжиття, засуджувати протиправні, злочинні дії, а за необхідності – перешкоджати їх здійсненню. Правовий напрямок тісно переплітається із громадянським і передбачає тісний взаємозв'язок людини і держави. В умовах сьогодення особливий акцент у культурно-просвітницькій роботі повинен зміщуватися у бік формування у студента свідомого ставлення до виконання своїх обов'язків, які визначаються не лише громадянською приналежністю, а й статусом майбутнього фахівця, що зумовлюється специфікою його професії.

Політичний напрямок культурно-просвітницької роботи передбачає формування політичної культури особистості, насамперед засвоєння знань про механізми політичного процесу, способи формування влади, різноманітні ідеології та суспільно-політичні течії, відносини «панування-підлеглості», особливості функціонування політичних партій, форми правління та державного устрою, демократію, громадянське суспільство тощо. Студент повинен усвідомлювати важливість особистої участі в процесах формування влади і державотворення в Україні шляхом участі у виборах, загальнонаціональних референдумах і в цілому в громадсько-політичному житті країни.

Політична культура тісно пов'язана з ініціативністю та активністю особистості, що й визначає міру її участі у державотворчих процесах. У Законі України «Про вищу освіту» загострюється увага на тому, що навчально-виховний процес є вільним від впливу політичних партій і релігійних організацій. Проте студент є право- і дієздатна особа, що за своїм громадянським обов'язком повинна брати участь у розбудові держави, становленні громадянського суспільства та утвердженні демократичних цінностей усіма можливими, дозволеними законом способами, які не суперечать культурно-просвітнім і освітньо-виховним цілям. Особливу увагу політичному напрямку культурно-просвітницької роботи слід приділяти у вищих навчальних закладах негуманітарного профілю, де на політологічну підготовку відводиться менша кількість годин. Усе це має компенсувати система позааудиторної культурно-просвітницької роботи (функціонування гуртків, клубів, організація наукових конференцій, зустрічей із провідними державними і громадськими діячами та ін.).

Фізкультурно-оздоровчий напрямок культурно-просвітницької роботи передбачає формування у молоді здорового способу життя як норми поведінки, ставлення до здоров'я як найвищої людської цінності. Це особливо актуально в умовах поглиблення екологічної та моральної кризи. Молодь не приділяє належної уваги власному здоров'ю, часто ігнорує режим дня, гігієну праці, вимоги щодо збалансованого раціонального харчування, має шкідливі звички, які стають дедалі популярнішими, що позначається в цілому на показниках здоров'я і тривалості життя громадян. Цивілізованому суспільству потрібні люди здорові і здатні до продуктивної праці. Оскільки основою економічного господарювання нашої країни є агропромисловий комплекс, то для його належного функціонування необхідно

готувати не тільки компетентних, а й фізично сильних, морально і психологічно здорових фахівців.

Важливим завданням фізично-оздоровчого напрямку культурно-просвітницької роботи є передача вихованцям знань з гігієни, валеології, медицини, фізичної культури, основ здорового способу життя, що і визначатиме їх поведінку у ставленні до власного здоров'я.

Важливе значення для правильного фізичного розвитку і здоров'я людини має культура статевої поведінки. Період так званої «сексуальної революції» супроводжується моральними дисфункціями, нігілістичним ставленням до любові та сім'ї як важливих загальнолюдських цінностей. Статева розпуста, ранні статеві відносини сприяють поширенню венеричних захворювань, провокують застосування переривання вагітності, що призводить до фізичної та фізіологічної патології в організмі юнаків і дівчат. Мінімізація таких негативних явищ лежить у площині інформаційно-просвітницьких форм і методів роботи.

Отже, під культурно-просвітницькою роботою розуміємо систему цілеспрямованих заходів, форм і методів, що реалізуються з дотриманням педагогічно доцільних принципів та умов різними суб'єктами, які направлені на підвищення загального культурного рівня молоді, формування всебічно розвиненої, високоосвіченої, соціально активної особистості, здатної до самореалізації та самовдосконалення. Культурно-просвітницька робота охоплює різні напрямки, а саме розумовий, моральний, естетичний, громадянсько-патріотичний, фізкультурно-оздоровчий, екологічний, фізичний, господарсько-економічний та інші, що і становить її зміст. Культурно-просвітницька робота має свої характерні особливості, а саме: здійснюється у вільний від навчання час; передбачає свободу вибору вихованця; направлена на підвищення загальнокультурного рівня людини; охоплює всі напрямки виховання; характеризується багатоманітністю форм і методів; передбачає взаємодію, партнерство різних суб'єктів.

Актуальними напрямками подальшої розробки окресленої проблеми є обґрунтування методологічних засад культурно-просвітницької роботи зі студентською молоддю. Потребують наукового обґрунтування і визначення конкретні складові культурно-просвітницької роботи (зміст, форми і методи, головні суб'єкти, етапи реалізації, особливості, функції, педагогічні умови, підходи і принципи) та на цій основі побудова й апробація відповідної моделі.

Література:

1. Гончаренко С. Український педагогічний словник / С. Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с.
2. Машкін Н. А. Історія стародавнього Риму / Н. А. Машкін. – К. : Радянська школа, 1952. – 692 с.
3. Кудряшова Л. В. Социально-психологические особенности психокоррекционного воздействия культурно-просветительской работы на личность (на примере «Симферопольского городского общества Рерихов»): дисс. на соискание ученой степени доктора философии в области психологии. – К., 2002. – 185 с.
4. Енциклопедія освіти / НАПН України / головний ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – 1037 с.
5. Фіцула М. М. Педагогіка : [навч. посіб. для студентів вищих педагогічних закладів освіти] / М. М. Фіцула. – К. : Академія, 2002. – 258 с.
6. Вишневський О. Теоретичні основи сучасної української педагогіки : [навч. посіб.] / О. Вишневський. – 3-тє вид., допрац. і доп. – К. : Знання, 2008. – 566 с.

Мельничук Т.Ф.

СУЩНОСТЬ КУЛЬТУРНО-ПРОСВЕТИТЕЛЬСКОЙ РАБОТЫ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ
ЗАВЕДЕНИЯХ ЕСТЕСТВЕННОГО НАПРАВЛЕНИЯ

В статье раскрыто этимологию понятия «культурно-просветительская работа». Учитывая специфику культурно-просветительской работы, выделены ее особенности (осуществляется в свободное от учебы время; предполагает свободу выбора личности учащегося; направлена на повышение общекультурного уровня воспитанника, расширение его эрудиции; охватывает все направления воспитания, характеризуется многообразием форм и методов; предусматривает взаимодействие, партнерство различных субъектов). На основе основных направлений воспитания личности (моральное, умственное, эстетическое, гражданско-патриотическое, физическое, экологическое, экономическое) обосновано содержание культурно-просветительской работы со студенческой молодежью.

Ключевые слова: культура, просвещение, культурно-просветительская работа, содержание культурно-просветительской работы, направления воспитания.

Melnychuk T.F.

CULTURAL EDUCATION AT HIGHER EDUCATIONAL
INSTITUTIONS MAJORING NATURAL STUDY

This article deals with the etymology of the term «cultural education», which is based on two basic terms «culture» and «education». «Culture» is regarded as a product of human creativity, covering a wide range of the arts and other manifestations of human intellectual achievement regarded collectively and expressed in art masterpieces, and «education» as a process of acquiring and distribution of various heritage of mankind. The term «cultural education» refers to a system of targeted measures, forms and methods that are implemented in compliance with the appropriate pedagogical principles and conditions of various entities that are aimed at improving a general cultural level of the youth, the formation of a fully developed, highly educated, socially active person, capable of self-guided work and learning. Cultural education involves so-called «cultural transmission», a transfer of experience, knowledge and other achievements of human civilization into different subjects of education, covering the integration of human cultural community. Taking into account the specificity of cultural education its characteristics are highlighted. Cultural education is carried out in students' own time, provides a free choice, aims at raising a general cultural level of the youth, enhances erudition, and covers all areas of education. It is characterized by various forms and methods, involves interaction of different subjects. The author describes a content of cultural education based on main areas of education of the individual (moral, intellectual, aesthetic, civic, patriotic, physical, environmental, economic).

Key words: culture, enlightenment, cultural education, content of cultural education, areas of education.

УДК 371.14.011.33(44)

Несін Ю.М.*

ПЕДАГОГІЧНЕ ЗАСТОСУВАННЯ КОМІКСІВ НА КУРСАХ ПІДВИЩЕННЯ
КВАЛІФІКАЦІЇ ВЧИТЕЛІВ У ФРАНЦІЇ

У статті висвітлено окремі сучасні педагогічні засоби, що сприяють оптимізації процесу навчання, визначено головні переваги педагогічного застосування коміксів, запропоновано варіанти роботи з коміксами на курсах підвищення кваліфікації вчителів у Франції. На підставі останніх досліджень та публікацій французьких і вітчизняних учених у цій галузі підкреслено, що проблема своєчасного педагогічного застосування коміксів

* Несін Ю.М.*